

بررسی مهارت های اجتماعی دانش آموزان ورزشکار دختر در رشته های ورزشی مختلف

یاشار حرمتی

اصفهان-بهارستان-خیابان فرهنگ-خیابان فروردین-کوچه محمدی ۹-پلاک ۳۶۹
دانشجوی کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه آزاد مبارکه
۰۹۱۳۲۱۵۶۵۰۲

Yashar_hormati@yahoo.com

مریم صادق زاده

کارشناسی ارشد تربیت بدنی
fm_sahand@yahoo.com

فیروز عبد الله زاده

کارشناسی ارشد تربیت بدنی
firouzabd@yahoo.com

تاریخ ارسال: ۱۳/۱۰/۸۹

چکیده

با توجه به نقش اساسی مهارت های اجتماعی در روابط میان فردی و ویژگی های اکتسابی بودن آنها از یک سو و ارتباط مهارت های اجتماعی با پیشرفت تحصیلی و نقش آنها در کاهش مشکلات روحی، ذهنی و کجروی های اخلاقی از سوی دیگر، موجب شد که ورزش نیز به عنوان یک مقوله آموزشی در این زمینه مورد آزمون قرار گیرد و نقش فعالیت های بدنی در رشته های مختلف را مورد مقایسه قرار دهیم. بنابراین به منظور مقایسه مهارت های اجتماعی دانش آموزان دختر شرکت کننده در مسابقات قهرمانی کشور که در تابستان ۱۳۸۶ در شهر تبریز در رشته های مختلف ورزشی برگزار شد این مطالعه صورت گرفته است. جامعه آماری آن شامل ۲۵۰۰ دانش آموز شرکت کننده در سطح متوسطه از کل کشور بودند که ۲۱۶ نمونه از رشته های مختلف ورزشی به روش تصادفی انتخاب شدند. به منظور جمع آوری اطلاعات از دو پرسش نامه: اطلاعات فردی و پرسش نامه مهارت های اجتماعی محمدرضا کرامتی با ضریب پایایی ۰/۸۹۵ استفاده شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و روش ANOVA استفاده گردید. نتایج نشان داد که ورزشکاران دوومیدانی در مهارت های هفت گانه اجتماعی نسبت به سایرین بهتر و ورزشکاران رشته شنا از مهارت کمتری برخوردار بودند و این اختلاف از نظر آماری معنی دار بود و همچنین اختلاف معنی داری در بین ورزشکاران رشته های تیمی و انفرادی مشاهده شد و هر چند رابطه معنی داری بین سابقه ورزشی و مهارت اجتماعی مورد تأیید قرار نگرفت.

بر اساس نتایج این مطالعه تاثیر ورزش های گروهی بیش از ورزش هایی می باشد که به صورت انفرادی اجرا می شوند که یافته های اغلب تحقیقات نیز همین امر را تایید می کند و عدم رابطه معنی دار سابقه ورزشی و مهارت اجتماعی افراد نیز به نظر می رسد ناشی از تجانس جامعه و نمونه و همچنین نزدیک بودن سابقه ورزشی آزمودنیها به یکدیگر بوده است. واژه های کلیدی: مهارت های اجتماعی، ورزشکار، رشته های تیمی، رشته های انفرادی

مقدمه

مهارت های اجتماعی، رفتارهایی هستند که فرد را قادر به تعامل مؤثر و اجتناب از پاسخ های نامطلوب نموده و بیانگر سلامت رفتاری و اجتماعی افراد هستند. این مهارت ها ریشه در بسترهای فرهنگی واجتماعی داشته و شامل رفتارهایی نظیر پیشقدم شدن در برقراری روابط جدید، تقاضای کمک نمودن و پیشنهاد برای کمک به دیگران است. تبعات و پیامدهای برخورداری از سطوح نامناسب مهارت های اجتماعی منجر به فقدان سلامت رفتاری و اجتماعی مناسب در دوران بزرگسالی خواهد بود. چلیندن^۱ (۱۹۴۲) مهارت اجتماعی را قاطعیت و تاثیرگذاری بر رفتار سایرین تعریف می کند. ان هاسلت و همکاران^۲ (۱۹۷۹) این تعریف را تکمیل کرده و مهارت اجتماعی را تاثیر گذاری بدون آسیب رساندن به دیگران بیان کردند. این تعریف مشتمل بر ابراز خوشحالی، قدردانی از تعریف و تمجید دیگران و سایر رفتارهایی است که در تحکیم روابط میان فردی ضروری است. با توجه به نقش اساسی مهارت های اجتماعی در روابط میان فردی و ویژگی های اکتسابی بودن آنها از یک سو، و ارتباط مهارت های اجتماعی با پیشرفت و نقش آنها در کاهش مشکلات روحی، ذهنی و کجروی های اخلاقی از سوی دیگر، فرصت آموزش آنها کاملاً احساس می شود.

کارکرد اجتماعی تربیت بدنی و ورزش تربیتی در توسعه و تحکیم روابط اجتماعی، کارکردی زیربنایی و بنیادی است که در کل ساختار جامعه و روابط موجود بین اقشار و احاد اجتماعی اثرات قابل توجهی بر جای می گذارد و در صورتیکه در بستر صحیح قرار نداشته باشد، عواقب زیانبار آن به شدت موجب سستی علایق اجتماعی، قطع روابط و یا شکل گیری صوری و بی ریشه آن با بافتی مادی گرا و انحرافی می گردد که در هر حال از بروز و رشد روابط اجتماعی شایسته جلوگیری می کند^۳ (۲). یاقوتی (۱۳۷۹) در مطالعه خود نشان داده است که عزت نفس و منبع کنترل و مهارت های اجتماعی دانشجویان ورزشکار بالاتر از افراد غیر ورزشکار است.

پاسکار لا، بوهر، نورا، ترنزینی^۳ (۱۹۹۵) دریافتند که افراد ورزشکار در مقایسه با افراد غیر ورزشکار در مهارت های مربوط به فهم مطالب نمرات کمتری دارند.

^۱.Clittenden

^۲.Hassett et al.

^۳.Pascarella,E. Bohr,L. Nora,A.& Terenzini,P.

آلبرت و پتیت پاس^۱ (۲۰۰۴) در برنامه ای با عنوان برنامه رشد مهارت های زندگی دانش آموزان ورزشکار دبیرستانی به این نتیجه رسیدند که ورزش و فعالیت های پس از مدرسه زمینه مناسبی برای رشد قوه ابتکار و احساس خود کار آمدی نوجوانان است و توانایی های ارتباطی آنها را تقویت می کند.

استنسبوری^۲ (۲۰۰۴) در مطالعه خود دریافت که شرکت کردن در ورزش اثر مثبتی بر رشد مهارت های رهبری و روابط بین فردی برای دانش آموزان ورزشکار دارد.

آریس^۳ (۲۰۰۴) در پژوهشی در باره دو گروه از دانش آموزان ورزشکار و غیر ورزشکار نشان داد که دانش آموزان ورزشکار نسبت به افراد غیر ورزشکار مردم گرایی- برون گرایی و خودسنجی بهتری از بهزیستی خود و جامعه دارند.

روش شناسی پژوهش

روش پژوهش در این تحقیق از نوع علی پس از وقوع می باشد. جامعه آماری پژوهش را دانش آموزان دختر ورزشکار که در مسابقات قهرمانی کشور که در تابستان ۱۳۸۶ در تبریز برگزار شد، تشکیل می دادند. برای نمونه گیری از روش تصادفی استفاده شد و ۲۱۶ نفر بعنوان نمونه انتخاب گردیدند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه مهارت های اجتماعی که دارای ۴۰ پرسش در حیطه های زیر بود، استفاده شد. که در روز اول تورنمنت در محیط خوابگاه با همانگی مربیان تیم ها پرسش نامه ها توزیع و پس از تکمیل توسط ورزشکاران جمع آوری شد و مقام کسب شده در این دوره به عنوان شاخص عملکرد تیم ها محسوب می شد

۱. اطلاعات فردی (۹ پرسش)	۵. فعالیت گروهی (۵ پرسش)
۲. احترام به دیگران (۶ پرسش)	۶. تحمل پذیری (۱۰ پرسش)
۳. انجام وظیفه (۴ پرسش)	۷. دوست یابی (۵ پرسش)
۴. رعایت مقررات (۴ پرسش)	۸. مسولیت پذیری (۶ پرسش)

در این پژوهش از آمار توصیفی برای محاسبه میانگین، انحراف استاندارد و از آمار استنباطی برای محاسبه همبستگی و ANOVA استفاده گردید. همچنین کلیه عملیات آماری به وسیله نرم افزار SPSS ver 14 انجام شد

¹.Albert & Petitpas

².Stansbury

³.Arise

یافته های پژوهش :

جدول ۱، نتایج تجزیه و تحلیل آماری مربوط به رشته های مختلف ورزشی

سطح معنی داری	مقدار F	میانگین مجزورات	درجه آزادی	مجموع مجزورات	
۰/۰۰۰	۴/۲۹۳	۷/۴۳۸	۱۰	۷۴/۳۸۴	بین گروهها
		۱/۷۲۳	۲۰۵	۳۵۵/۲۳۵	درون گروهها
			۲۱۵	۴۲۹/۶۱۹	کل

طبق اطلاعات جدول شماره یک و بر اساس آزمون تحلیل واریانس یکطرفه مقدار $f = ۴/۲۹$ با سطح معنی داری $p = ۰/۰۰۰$ تفاوت میزان مهارت های اجتماعی بر اساس رشته های ورزشی معنی دار می باشد و بیشترین مهارت در رشته دو و میدانی و کمترین مهارت در رشته شنا بوده است.

جدول ۲، مقایسه میزان مهارت های اجتماعی ورزشکاران بر اساس رشته های تیمی و انفرادی

سطح معنی داری	درجه آزادی	مقدار t	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	
۰/۰۴۵	۲۱۲	۰/۱۶	۱/۵۵۴	۷/۶۹۲	۱۲۳	انفرادی
			۱/۲۱۳	۸/۶۸۹	۹۱	تیمی

طبق اطلاعات جدول شماره ۲، ملاحظه می شود که طبق آزمون T test مقدار $t = ۰/۰۱$ با سطح معنی داری $p = ۰/۰۴۵$ تفاوت میزان مهارت اجتماعی ورزشکاران به لحاظ رشته های گروهی و انفرادی معنی دار می باشد.

جدول ۳، همبستگی بین میزان مهارت های اجتماعی و سابقه ورزشی ورزشکاران

متغیرها	سابقه ورزشی
میزان مهارت های اجتماعی ورزشکاران	ضریب همبستگی پیرسون $r = ۰/۰۳۳$
	سطح معنی داری $p = ۰/۶۳۴$
	تعداد نمونه $n = ۲۱۴$

بر اساس اطلاعات جدول شماره ۳، ملاحظه می شود که همبستگی بین مهارت های اجتماعی و سابقه ورزشی ورزشکاران برابر $I = -۰/۰۳$ با سطح معنی داری $p = ۰/۶۳$ به دست آمده است بنابراین بین سابقه ورزشی و میزان مهارت های اجتماعی ورزشکاران همبستگی معنی داری وجود ندارد.

جدول ۴، نتایج تجزیه و تحلیل آماری مربوط به سطح عملکرد و مهارت های اجتماعی آزمودنیها

سطح معنی داری	مقدار F	میانگین مجزورات	درجه آزادی	مجموع مجزورات	
۰/۵۸۰	۰/۷۶۰	۱/۵۳۴	۵	۷/۶۷۱	بین گروهها
		۲/۰۱۸	۲۰۸	۴۱۹/۸۲۴	داخل گروهها
			۲۱۳	۴۲۷/۴۹۵	کل

طبق اطلاعات جدول شماره ۴، ملاحظه می شود که طبق آزمون تحلیل واریانس یکطرفه مقدار $F=0/76$ با سطح معنی داری $P=0/5$ تفاوت میزان مهارت های اجتماعی ورزشکاران بر اساس مقام ورزشی کسب شده معنی دار نمی باشد، چون که سطح معنی داری آزمون از $0/05$ بزرگتر است.

بحث و نتیجه گیری

مصطفی سایح (۱۹۸۵) در رساله علمی خود به این نتیجه رسیده است که دانش آموزانی که از طریق تعامل در درس های تربیت بدنی و ورزش با یکدیگر ارتباط اجتماعی برقرار می کنند نسبت به همکاران خود از کارایی اجتماعی بیشتری برخوردارند. در تایید همین موضوع اوجیلو و تیلور (۱۹۹۳) اظهار می دارند که برنامه های تربیت بدنی در مدارس سهم عمده های در فرایند اجتماعی ساختن دانش آموزان دارد. آنها همچنین گزارش دادند که سهل انگاری در اجرای صحیح برنامه های تربیت بدنی در مدارس موجب پرورش رقابت های خصومت آمیز در بین دانش آموزان می شود و احترام متقابل را از بین می برد و شرکت دانش آموزان دختر و پسر در فعالیتهای ورزشی، الگوهایی از مراحل زندگی در بزرگسالی را به آنان آموزش می دهد.

پاپیانو و مک دونالد (۱۹۹۳) تاثیر تربیت بدنی بر پیامد های اخلاقی و اجتماعی در نظر گرفته شده برای آن را مورد مطالعه قرار دادند. آنها برای این کار از دانش آموزان سوم راهنمایی و اول دبیرستان استفاده کردند. نتایج بیانگر این مطلب بود که هدف پیشرفتگرایانه خودگرا در تربیت بدنی سهم عمده ای در توسعه پیامد های اخلاقی و اجتماعی نامطلوب دارد.

دانش (۱۹۹۶) اظهار می دارد که کودکان مهارتهای ارتباط و تصمیم گیری را با شرکت در ورزش کسب می کنند.

دروی (۱۹۹۸) اشاره می کند که اغلب بر این باورند که شجاعت، ایثار، نظم و پشتکار به عنوان ویژگی هایی هستند که با

شرکت در ورزش قابل دسترسی اند.

با توجه به موارد فوق هر چند که زمینه مطالعه حاضر به طور اختصاصی ورزشکاران رشته های مختلف را در بر می گیرد. اما به دلیل محدودیت پیشینه تحقیق در زمینه خاص رشته های مختلف ورزشی موردی یافت نشد که بتوان نتایج یافته های این مطالعه را با آنها مقایسه نمود و تنها موردی که در این تحقیق می توان به آن می توان اشاره نمود مطالعه علی نژاد (۱۳۷۷) می باشد که در آن رشته های تیمی را افرادی اجتماعی معرفی نمود و این در حالی است که نتایج این مطالعه نیز اختلاف بین ورزشکاران انفرادی و تیمی را معنی دار نشان داد. همچنین به علت تقریباً همگن بودن نمونه و جامعه آماری از لحاظ سابقه ورزشی رابطه این دو متغییر نیز معنی دار نبود. که در کل می توان گفت انجام تحقیقات بیشتر با دامنه جمعیتی زیاد در رده های مختلف سنی ابهامات موجود در این مطالعه را پوشش داد.

۱. آتشی، سید حسین (۱۳۷۸) بررسی و مقایسه سازگاری اجتماعی دانش آموزان ورزشکار و غیر ورزشکار دبیرستانی شهرستان یزد. پایان نامه کارشناسی، پژوهشکده معلم اردبیل
۲. دمیرچی لو، محمود (۱۳۷۲). سودمندی مهارت های اجتماعی
۳. کارتلیج، جی و میلبرن (۱۹۸۶) آموزش مهارت های اجتماعی به کودکان. ترجمه محمد حسین نظری نژاد (۱۳۷۲). مشهد: انتشارات آستان قدس
۴. گرمارودی، غلامرضا و وحدانی نیا، مریم السادات (۱۳۸۵)، سلامت اجتماعی: بررسی میزان مهارت های اجتماعی دانش آموزان. فصلنامه پایش، سال پنجم شماره دوم بهار ۱۳۸۵ ص ۱۴۷-۱۵۳
۵. یاقوتی، محمد هادی (۱۳۷۹) مقایسه میزان عزت نفس و منبع کنترل دانشجویان ورزشکار رشته های تیمی و انفرادی و دانشجویان غیر ورزشکار دانشگاه اصفهان

6. Albert J. Petitpas F (2004) A life skills development for high school students- athletes.
7. Arise.B (2004) A comparison of athletes and non-athletes at highly selective colleges academic performance and personal development. Research in higher education, Vol. 45.
8. Gresham FM, Elliot SN. Social skills rating system(Manual). American Guidance Service 1990, USA
9. Mallecki, K., & Elliott, S (2002) Children's Social Behaviors Predictors of Academic Achievement: A Longitudinal Analysis. Journal of School, Psychology.
10. 16. Pascarella, E., Bohr, L., Nora, A., & Terenzini, P (1995) intercollegiate athletic participation and freshman year cognitive structures. Journal of higher education, 66(4), 365-386.
11. Patton & Goldenberg (2002) Hardiness and anxiety as predictors of academic success in first-rate full-time and part-time RN students. Journal of continuing education in nursing. vol. 30, Iss. 4; pp, 158, 10.
12. Stansbury (2004) Evaluating academic success in student athletes: A literature review.
13. Zhang, L. F (2005) Validating the theory of mental self-government in a non academic setting. Journal of personality and individual differences. Vol. 34. p. 1915-1925.

Studying the social skills of sportswoman students in different sport courses

Abstract

Considering the essential role of social skills in personal relations and their acquired features at the one hand and the relation of social skills with academic achievement and their role in reducing moral and mental problems and ethical heresies on the other hand caused that the sport is examined as an educational category in this field and the role of physical activities in different courses is studied.

So this study has been accomplished on the various courses to compare the social skill of girl students who participated in the athletic matches of the country which held in Tabriz in summer 1386.

Its statistical society included 2500 students participating in intermediate level from throughout the country in which 216 samples of different sport courses were selected randomly. To collect data from two questionnaires: individual data and that of collective skills of M.Reza keramati with the validity of 0/895 was used. In addition for data analysis, the descriptive statistics and ANOVA method was used.

The results indicated that track and field sportspersons performed better than others in the field of seven social skills, and swimming sportspersons enjoyed less social skill and this difference was significant statistically, also a significant difference was observed among sportspersons of individual and collective courses although between record and social skill, no significant relation was verified.

Based on the results of this study the effect of collective sports is more than sports which are executed individually, the findings of most studies confirm this. and it seems that the non-significant relation of sport record and social skill results from the social homogeneity and the sample as well as cloeness of the subjects, sports records.

Key words: social skills, sportsperson, collective courses, individual courses